

ПАВЛЕНКО О.В.,
студентка ОКР «Спеціаліст»
спеціальності «Міжнародна економіка»
БУЛАТОВА О.В., к.е.н., професор,
проректор з наукової роботи,
завідувач кафедри міжнародної економіки
Маріупольського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ «НОВОГО РЕГІОНАЛІЗМУ»

З початку 1990-х років мало місце поширення регіональних і двосторонніх угод про вільну торгівлю або преференційних торговельних угод між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Це явище називають «новий регіоналізм», термін, що пояснює розвиток регіональних інтеграційних процесів нового типу, що ґрунтується на інтеграційній взаємодії країн, що мають різний рівень соціально-економічного розвитку (М.Кітінг, ДРодрік, Б.Іченгрін, А.Роуз, Ч.Віплос та ін.). Розвиток регіоналізму нового типу сприяє більш глибокій інтеграції, за якою національні політики не тільки адаптуються і гармонізуються, а й суттєво зменшуються форми урядового втручання [1].

Особливо важливим питанням у новому регіоналізмі, при розгляді впливу регіональних торговельних угод на розвиток країн, що розвиваються, є елементи глибокої інтеграції з розвиненими країнами, які вважаються вирішальними в забезпеченні потенційних зв'язків між розширенням торгівлі та підвищенням продуктивності праці.

Зазвичай, регіональні торговельні угоди включають Загальну Систему преференцій, що пропонується розвиненими країнами майже всім країнам, що розвиваються. Крім того, існують спеціальні невзаємні преференційні програми, такі як Закон економічного відновлення Карибського басейну і Андські преференції, запропоновані США, або програма партнерства, запропонована ЄС по відношенню до країн Африки, Карибського басейну і Тихого океану тощо. Ці угоди можуть бути дорожчими, ніж очікувалося та їх недоліком є те, що вони зазвичай потребують оновлення, або взагалі можуть бути перервані, порівняно з традиційними регіональними торговельними угодами.

Першою регіональною угодою цього типу була угода про Північноамериканську зону вільної торгівлі у 1994р. Оцінка впливу НАФТА на країну, що розвивається в перспективі має особливе значення, так як НАФТА часто розглядається як модель, за прикладом якої укладають інші торговельні угоди Північ-Південь. В останні кілька років, НАФТА була предметом численних досліджень, в яких проводиться досить різноманітними і суперечливими результатами, що випливають з ідеологічної позиції їх авторів і методологій

Нова економічна структура, створювана в Мексиканських Сполучених Штатах, включає окремі регіони країни до технологічно-виробничі зв'язки зі світовою економікою, за допомогою ТНК, часто викликаючи порушення вже давно напрацьованих схем всередині країни, роблячи тим самим неефективним політику держави щодо збалансованого розвитку країни. Економічне зростання регіонів стає залежний від кон'юнктури міжнародної торгівлі. Набуття чинності договору про НАФТА тільки посилює процес підпорядкування регіонального розвитку Мексики потреб американським ТНК. У підсумку, загальний вплив угоди, з точки зору вигоди для розвитку в Мексиці, був скромним. Підписання Мексикою Угоди про НАФТА, злегка послабило економічну активність в центральних штатах, так як національне господарство стало більше орієнтуватися на інтеграцію в рамках торгового блоку НАФТА, але кардинальним чином це не змінило розстановки сил серед регіонів, не змінилися диспропорції між окремими регіонами Мексики [2].

Серед основних причин для укладання таких угод для країн, що розвиваються, ЮНКТАД виділяє наступні:

- Країни, що розвиваються хочуть забезпечити або підвищити доступ на ринки і отримати більш високі прямі іноземні інвестиції з розвинених країн.
- Країни, що розвиваються прагнуть домогтися поступок, які не надаються в інших країнах.
- Країни можуть бути змушені завершувати ці угоди з побоювання втратити конкурентоспроможність з іншими країнами, що розвиваються, які вступили в торговельні угоди з тим же основним торговельним партнером. Це створює атмосферу «конкурентної лібералізації».
- Існує почуття розчарування з боку деяких урядів з повільним прогресом у багатосторонніх торговельних переговорах.

У той же час, ці угоди створюють певні труднощі для країн, що розвиваються:

- Розвинуті країни часто вимагають різкого зниження тарифів на промислові товари, піддаючи вітчизняних виробників переважної іноземної конкуренції. Це може мати місце в бідніших країнах з низьким рівнем розвитку їх галузей промисловості.
- Ці угоди, як правило, зменшують контроль над ПШ.
- Особливий і диференційований режим для країн, що розвиваються, замінюється повною взаємністю.
- Угоди про вільну торгівлю та преференційні торговельні угоди «нового регіоналізму» включають положення, які виходять за рамки правил СОТ в таких областях, як інвестиції, права інтелектуальної власності, лібералізації послуг, конкурентної політики та державні закупівлі, або вони охоплюють області, які були

виключені з торгових переговорів. Це зменшує можливості для країн, що розвиваються для проведення активної політики на підтримку індустріалізації і структурних змін.

- Країни, що розвиваються мають слабкі позиції на переговорах.

- Вони часто не можуть отримати всі переваги від поліпшення доступу до можливостей ринку угоди про вільну торгівлю з-за обмеженої пропозиції, маркетингових можливостей та конкурентоспроможності, затяжний субсидії для «чутливих» секторів у розвинених країнах через те, що місцеві фірми часто не в змозі дотримуватися обмежувальні правила походження на товари, призначені для експорту в розвинені країни-партнери.

- Преференційні переговори однієї з країн з розвинутою може швидко бути підірвана партнером, якщо ж розвинена країна укладає угоди про вільну торгівлю з іншими країнами, що розвиваються.

За даними СОТ, число регіональних багатосторонніх і двосторонніх угод зростає, і на початок 2011р. 218 угод є діючими. На рис.1 зображена кількість регіональних угод в залежності від економічної класифікації країн-партнерів.

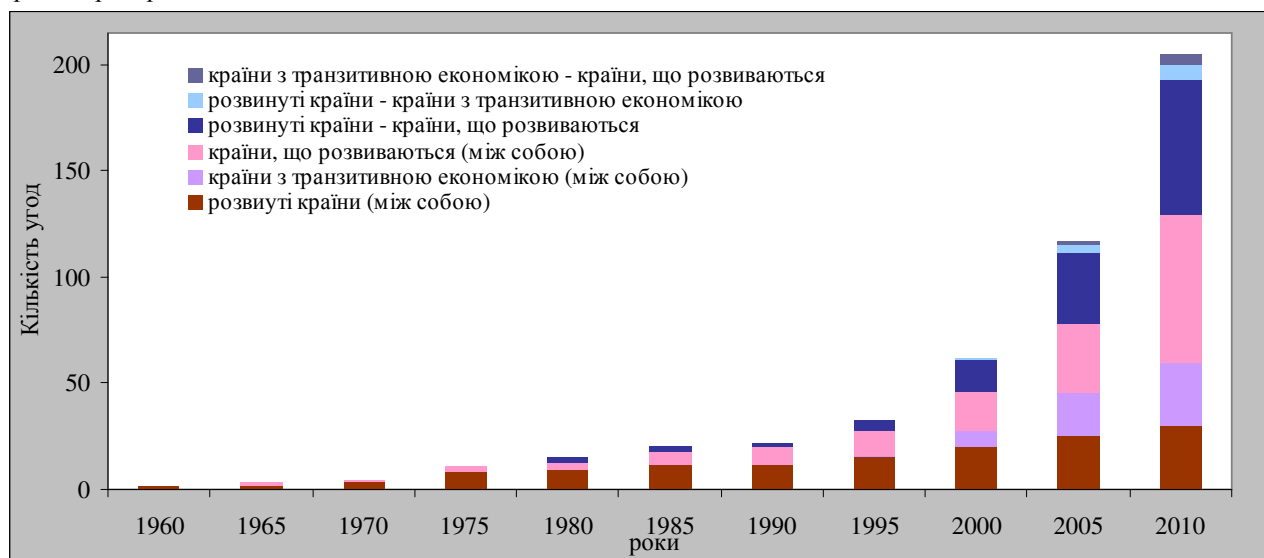

Рис.1 Кількість регіональних угод, 1960 -2010 рр [3]

За останні п'ять років кількість угод «нового регіоналізму» зросло більш, ніж у 2 рази та дорівнювало 76. Хоча подібні угоди є більш притаманними для США, Канади та країн ЄС, однак в останні п'ять років такі розвинуті країни, як Японія, Сінгапур, Австралія та Нова Зеландія підписали регіональні угоди нового типу. За 2006-2010 рр. ЄС підписав 11 таких угод, Японія – 8, США та Сінгапур – 3, Австралія та Нова Зеландія – 2, Канада – 1. Проте WTO критикує швидке збільшення двосторонніх і регіональних торговельних угод на підставі, що це зробило принцип найбільш сприятливої нації виключенням замість правила, і призводить до зростання дискримінації в торговельному світі. Але переговори таких угод продовжують прогресувати.

Оцінюючи можливі економічні і соціальні вигоди та витрати укладення двосторонніх або регіональних угод «нового регіоналізму» про вільну торгівлю, країни, що розвиваються, повинні не тільки дивитися на потенційні зміни в експорті та імпорті, пов'язаних з відкриттям ринку, а і на можливе збільшення прямих іноземних інвестицій. Вони повинні також враховувати вплив таких угод на їх політику та інструменти для довгострокових стратегій розвитку.

Таким чином, вигоди для країн, що розвиваються від поліпшення доступу до ринків далеко не гарантовані, в той час як втрата політичного простору є безперечним. Країни, розвиваються, можуть вивчити інші напрями співпраці з партнерами, в тому ж географічному регіоні, і на тому ж рівні економічного розвитку. Це могло б допомогти зміцнити свої стратегії національного розвитку та інтеграції в глобальну економіку, спираючись на переваги територіальної близькості, схожість інтересів та економічної взаємодоповнюваності.

Література:

1. Булатова О.В. Теоретико-методичні основи визначення нового регіоналізму в світогосподарському розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>
2. Габарта А. Влияние НАФТА на экономическое развитие регионов Мексики / А.Габарта // Мировое и национальное хозяйство. - 2011. - №1. – С. 13-20. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://mirec.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=179
3. Світова організація торгівлі: регіональні торгові угоди. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/region_e.htm
4. The 'new regionalism'. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=4329&lang=1>

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ МАРІУПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ВІДДІЛЕННЯ у м. МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ**

**ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В СВІТОВИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР**

МАТЕРІАЛИ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих вчених**

09 грудня 2011 р.

Конференція присвячена 20-річчю Маріупольського державного університету

Рекомендовано до друку
Вченою радою економіко-
правового факультету
Маріупольського державного
університету
(протокол № 4 від 15.11.2011 р.)

Маріуполь, 2011

УДК (477)339.922:341.232(100)(043)

ББК 65.9(4Укр)8 + 66.4(4Укр)

Особливості інтеграції України в світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції 09 грудня 2011 р. – Укл.: Беззубченко О.А., Дубенюк Я.А., Марена Т.В., Мітюшкіна Х.С., Захарова О.В., Ніколенко Т.І., Балабанова Н.В.; За заг. редакцією к.е.н., проф. Булатової О.В. – Маріуполь: МДУ, 2011. – 310 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції України у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь студенти, магістри, аспіранти, молоді вчені.

Головні напрямки роботи конференції:

1. Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобального середовища: політичний аспект;
2. Розвиток міжрегіональної взаємодії та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних пріоритетів;
3. Особливості розвитку зовнішньоекономічних та політичних відносин України в умовах глобалізації;
4. Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації та участь України на світовому фінансовому ринку;
5. Інноваційно-інвестиційна діяльність України у світових координатах розвитку;
6. Проблеми міжрегіональної та міжгалузевої співпраці в умовах глобалізації;
7. Забезпечення конкурентоспроможності галузей та регіонів національної економіки;
8. Проблеми забезпечення сталого розвитку країн в контексті сучасних світових процесів.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. Обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції в області вивчення особливостей інтеграції України у систему світогосподарських зв'язків;
2. Розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин України.

©Автори текстів, 2011 р.

© МДУ, 2011 р.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА: ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

АНОХИНА А.В.	Экономическое сотрудничество Украины и КНР на современном этапе.....	4
БЕРЕЖНАЯ О.И., НИКОЛЕНКО Т.И.	Членство Украины в ВТО: перспективы развития.....	5
БУЛАТОВА О.В.	Системна роздвоєність глобалізаційних процесів в сучасних умовах.....	7
ГОРБАШЕВСЬКА М.А.	Напрямки удосконалення інтеграції держави до світового ринку машинобудування.....	8
ЖУРАВЕЛЬ К.А.	Экономико-политические аспекты революционных движений на Ближнем Востоке и Северной Африке.....	10
ІВАНОВ Я.Е., БЕЗЗУБЧЕНКО О.А. ІВАНЮТА Н.В.	Вплив процесів транснаціоналізації на розвиток світової економіки..... Забезпечення позову в міжнародному комерційному арбітражі за законодавством країн СНД та ЄС.....	11 13
КАЛАШНИКОВА Г., ДУБЕНЮК Я.А.	Особливості реалізації МЕД в рамках інтеграційних угруповань.....	14
КАНДАУРОВА А.М., НИКОЛЕНКО Т.І.	Особливості розвитку політичних відносин України в умовах глобалізації.....	16
КИСЛУХА Н.І., НИКОЛЕКНО Т.І.	Проблеми країн «Третього світу» в умовах глобалізації.....	17
ЛЕЙН А.	Інтеграція як передумова виникнення глобальної економіки.....	19
МАМЕДОВА А.І.	Злочинність в епоху глобалізації.....	21
МАЦУКА В.М.	Взаємодія транснаціонального капіталу і держав.....	22
МИХАЙЛОВ О.І.	Основні тенденції та перспективи розвитку глобалізації та регіоналізації.....	23
ОСИПЕНКО К.В.	Транснационализация туристического бизнеса.....	25
ПАВЛЕНКО О.В., БУЛАТОВА О.В.	Особливості розвитку «Нового регіоналізму».....	27
САВКА О.В.	Економічна безпека, як частина національної безпеки на прикладі США.....	29
СИТНЮК К.І., БЕЗЗУБЧЕНКО О.А.	Еволюція концепцій транснаціоналізації.....	30
ТЕЛИЦЯ А.А., НИКОЛЕНКО Т.І.	Особливості розвитку україно-канадських політико-економічних відносин в умовах глобалізації.....	32
ТОХТАРОВА В.С.	Европейская социальная хартия и Украина.....	34
ТРОФИМЕНКО М.В.	Організаційно-економічні засади функціонування антиглобалістського руху...	35

СЕКЦІЯ РОЗВИТОК МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ

ВЕЛІЧКО А., МІТЮШКІНА Х.С. ГРУЗД М.В.	Чорноморське економічне співробітництво: пріоритети України..... Міжнародна регіональна інтеграція як наслідок світового економічного розвитку.....	40 42
ЗЛИВКО Я.А. НИКОЛЕНКО Т.І.	Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: наслідки та перспективи.....	43
ІГНАТЕНКО Н.В., ДУБЕНЮК Я.А.	Міжрегіональне українсько-польське співробітництво.....	44
КІР'ЯКУЛОВА С.І., ДУБЕНЮК Я.А.	Членство України у СОТ: переваги і недоліки.....	45
КОВАЛЬОВ С., ДУБЕНЮК Я.А.	СНД у системі геоекономічних пріоритетів України.....	47
КОЛОМІЙКО Г.І., НИКОЛЕНКО Т.І.	Торгівельно-економічні відносини України та Румунії.....	49
КУДРЯШОВА В.І., НИКОЛЕНКО Т.І.	Наслідки вступу України до Світової організації торгівлі (СОТ).....	50
МАЛАКУЦКО Н.С.,		